

De Openbaring van Zacharia

De Openbaring van Zacharia

en aanverwante zaken

Scholten Uitgeverij

Colofon

De openbaring van Zacharia

Peter Scheele

© 2021 Scholten Uitgeverij BV
Burgemeester Drijbersingel 25c
8021 DA Zwolle
info@scholtenuitgeverij
www.scholtenuitgeverij.nl
Omslagontwerp: Levi Reinds
Binnenwerk opmaak: Piet Versteeg
Drukwerk: Drukcase
Eerste druk, september 2021
ISBN-nummer: 9789083171746
NUR: 707

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van Scholten Uitgeverij via: www.scholtenuitgeverij.nl/nieuwsbrief

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, met uitzondering van korte citaten gebruikt in recensies, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1. Verantwoording	7
2. Ezra 1a: de profetie van Jeremia	11
3. Daniël 6 - Darius de Meder, aka Kores/Cyrus	17
4. Ezra 1 - Let my people go	25
5. Ezra 2 - De eerste golf arriveert in Juda	37
6. Ezra 3 - Het altaar herbouwd	43
7. Daniël 6b - Ondertussen in Babylon	53
8. Ezra 3b - Tempelbouw gestart	61
9. Ezra 4 - Tempelbouw gestaakt	63
10. Haggai 1 - Oproep en weer aan de slag	75
11. Haggai 2a - Dit wordt een tempel van niks	87
12. Zacharia 1 - Keer terug tot God	93
13. Ezra 3 - Feestje: het fundament is klaar!	97
14. Zacharia 8a - Twee handen op één buik met Haggai	105
15. Haggai 2b - De vloek van Jechonia	113
16. Ezra 5b, 6a - Een officieel onderzoek ingesteld	123
17. Zacharia 1b - Het eerste visioen van Zacharia	127
18. Zacharia 2 - Blik in de toekomst	133
19. Zacharia 3 - De vuile kleren van Jozua	139
20. Zacharia 4 - Eén kandelaar en twee olijfbomen	143
21. Zacharia 5 - Het huis van de dief afgebroken	157
22. Zacharia 6a - De vier paarden van Gods oordeel	161
23. Ezra 6a - De brief van Darius	165

24. Zacharia 6b - Een kroon voor de hogepriester!?!	169
25. Zacharia 7, 8b - Vasten of wat?	175
26. Zacharia 9 - De aap komt uit de mouw	183
27. Zacharia 10 - Handelingen aangekondigd	199
28. Zacharia 11 - Herders van niks worden vervangen	211
29. Zacharia 12 - De Kerk van Juda en de Messias	227
30. Zacharia 13 - De Messias vermoord	245
31. Zacharia 14 - Scheiding tussen Juda en huis van David	263
32. Ezra 6b - De tempel voltooid	275
33. Appendix 1: Over de chronologie in Ezra	277

1. Verantwoording

Dit boek gaat vooral over de profetieën van Zacharia en wat deze betekenen. Maar we nemen de context waarin dit gebeurde meteen mee, omdat dit allerlei details in zijn profetieën verduidelijkt. Zacharia profeteerde tijdens de herbouw van de tempel, nadat velen van het volk van Juda met de toestemming van de Perzische koning Kores teruggekeerd waren naar Jeruzalem. Kores moet hiertoe besloten hebben dankzij de bemiddeling van Daniël en de profetieën van Jeremia. Zacharia trad samen met de profeet Haggai op, die slechts twee hoofdstukjes aan profetieën nagelaten heeft. De geschiedenis rondom hun optreden wordt in de eerste hoofdstukken van het boek Ezra verteld. Daarom zullen deze allemaal in grote of kleinere mate meegenomen worden.

Het leuke van Ezra, Haggai en Zacharia is dat op allerlei plekken tijdsaanduidingen staan, soms zelfs tot op de dag nauwkeurig. Daardoor zijn de gebeurtenissen en profetieën in chronologische volgorde te zetten en dat is dan ook de manier waarop ik ze bespreek. Dat klinkt overigens eenvoudiger dan het is, want er zijn beslist discussies te voeren over met name de chronologie van Ezra. Maar ik zal overal uitleggen welke keuzes ik maak en waarom.

Zacharia was het gegund om niet alleen maar iets over de herbouw van de tempel te zeggen, maar dat als aanleiding te gebruiken om ver vooruit te kijken naar de komst en de tijd van de Messias. Dit is vergelijkbaar met zoals het Johannes ook gegund was vooruit te kijken in de tijd tot aan de terugkomst van de Messias. Zacharia is voor de periode tot aan de eerste komst van de Messias, wat Openbaring is tot aan de tweede komst van de Messias. Vandaar de titel: *De Openbaring van Zacharia*.

Dit boek borduurt in belangrijke mate voort op de ontdekkingen die gedaan en beschreven zijn in *De Beelden van Openbaring*, waarin het Bijbelboek Zacharia in vogelvlucht besproken is om met name hoofdstuk 14 te kunnen verklaren. Dit omdat hoofdstuk 14 de indruk wekt over de wederkomst van Jezus Messias te kunnen gaan.

Het borduurt ook voort op *Het Evangelie volgens Hosea*, waarin enerzijds het Masterplan van God met tienstammenrijk Israël en tweestammenrijk Juda uit

de doeken wordt gedaan, en anderzijds de stijl van profetieën-zijn-vergelijkingen beschreven wordt. Ik zal daar waar nodig kort de bevindingen uit deze boeken samenvatten om specifieke gedeeltes van Zacharia te kunnen begrijpen, maar kan hier uiteraard niet de hele inhoud ervan herhalen. Het is aan te raden dat de lezer eerst deze boeken leest.

Hoofdstukken van Bijbelboeken

In schuinschrift, onder de titel van elk hoofdstuk, staan de belangrijkste Bijbelgedeeltes die besproken worden. Op die manier is makkelijk terug te vinden waar bepaalde gedeeltes besproken worden. Ook kan het nuttig zijn om deze hoofdstukken als voorbereiding op de bespreking te lezen of ernaast te houden.

HSV

Voor citaten uit de Bijbel gebruik ik de Herziene Statenvertaling, omdat die het dichtst bij een woord-voor-woord vertaling staat. Deze is eenvoudig te raadplegen via my.bible.com. De HSV maakt het soms wat moeilijker leesbaar in het Nederlands, maar het geeft de oorspronkelijke tekst het beste weer. Bij profetieën moet vaak elk woord afgewogen en onderzocht worden. Waar nodig gaan we daarom naar de Hebreeuwse tekst, wat eenvoudig kan met de interlineaire versie op www.biblehub.com.

Heidenvolken

De HSV gebruikt vaak het woord heidenvolken wat in het Nederlands een beetje een rare smaak heeft. Daarom verander ik dat standaard, en enigszins afhankelijk van de context, door de woorden 'afgodenvolken', 'niet-Joodse volken', 'andere volken' of gewoon 'volken'.

Als ik verder wijzigingen in de vertaling noodzakelijk vind, ~~doorstreep~~ ik hetgeen wat er stond en is *cursief* gemaakt wat ik toegevoegd heb.

Vetgedrukte tekst

In Bijbelteksten zet ik vaak woorden vetgedrukt, om daar even speciaal de aandacht op te vestigen en omdat ik die bespreek in de tekst, zodat het dan ook gemakkelijk is die woorden snel weer terug te vinden.

Het Eerste en Tweede Testament

Uit respect voor onze Joodse wortels en broeders vind ik de uitdrukking 'Oude Testament' eigenlijk niet zo heel erg gepast meer. Bij mijn studie van Openbaring ben ik tot de ontdekking gekomen dat dit diep verankerd ligt in de Profeten. Ik ben er ook achter gekomen dat vele van de vergelijkingen en uitspraken van Jezus, maar ook Paulus, die wij als uniek en Nieuwtestamentisch beschouwen, hun oor-

sprong gewoon in het eerdere Testament hebben. Jezus zei niet voor niets: Mozes vertelt over Mij.

Daarom wil ik in dit boek liever spreken over het Eerste Testament en het Tweede Testament. Er is weliswaar een nieuwe tijd aangebroken met de komst van de Messias en we hoeven de ceremoniële wetten en rituelen niet meer uit te voeren, maar GEENSZINS is het Eerste Testament oud in de zin dat het afgedaan zou hebben.

Judeeërs

Verder heeft het woord 'Joden' vanwege de Holocaust, scanderende voetbalsupporters en antisemitisme naar mijn smaak een beladen klank gekregen. In de Bijbel wordt vaak over het volk van Juda gesproken. Daarom probeer ik zoveel mogelijk die bevolking van Juda aan te geven met de term Judeeërs om niet telkens de beladen associatie met het recente verleden te krijgen. De naam 'Joden' probeer ik dan zoveel mogelijk te reserveren voor de afstammelingen van Juda die in onze eeuw leven.

Messiaanse of messiaanse lading

Profetieën kunnen een messiaanse lading hebben. Dat wil zeggen dat er behalve over de lokale dingen waar iets over gezegd wordt, ook een messiaanse betekenis in zit. Dit kan enerzijds over de Messias zelf gaan. In dat geval schrijf ik Messiaans met een hoofdletter. De Bijbeltekst waar die Messiaanse lading in gezien kan worden heeft een **blauwe achtergrond**. Als het anderzijds niet zozeer de Messias zelf, maar de tijd en omstandigheden rondom Hem betreffen, dan schrijf ik messiaans zonder hoofdletter en heeft de Bijbeltekst waar dat in gezien kan worden een **blauwe tekst**.

2. Ezra 1a: de profetie van Jeremia

Ezra 1:1; 7, Jeremia 25, Daniël 1; 2 Koningen 24, 25

Laten we ons avontuur beginnen met Ezra. De rol van de persoon Ezra kan namelijk bijna niet overschat worden. Hij wordt in Ezra 7 geïntroduceerd als een afstameling van Aäron, waarmee hij rechtens hogepriester zou mogen zijn. Maar van hem is niet bekend dat hij hogepriester was. Hij keert in een tweede golf van ballingen terug vanuit Babylon naar Juda tijdens de regering van Darius I (een kleinzoon van een achterneef van Kores,¹ onder wie de eerste golf was teruggekeerd), van wie hij een brief met instructies meekrijgt voor de plaatselijke autoriteiten. Dit wordt er van Ezra gezegd:

Ezra 7:6 Hij was een vaardig schriftgeleerde, bedreven in de wet van Mozes, die de HEERE, de God van Israël, gegeven heeft.

...

10 Ezra had namelijk zijn hart erop gericht om de wet van de HEERE te onderzoeken, om die te doen en om in Israël de verordeningen en bepalingen te onderwijzen.

Als zodanig heeft Ezra een rol gespeeld bij de totstandkoming van de boeken Ezra en Nehemia, maar ook bij die van Haggai en Zacharia, die hij regelmatig noemt. 2 Kronieken eindigt op dezelfde manier als het boek Ezra begint, wat erop wijst dat Ezra ook daar een (of de) hand heeft gehad in de totstandkoming ervan (uit oudere bronnen). Verder moeten we ons afvragen hoe de geschriften van Ezechiël en Daniël in Juda terecht zijn gekomen, die beide in Babylon geschreven zijn. Een vaardig schriftgeleerde, die erop uit is om de wet van de Heer te onderwijzen en die aanbevelingsbrieven van de koning himself meekrijgt, zal op zijn minst af geweten moeten hebben van hun bestaan. Maar als iemand die zelf geschriften schrijft, die tot de canon van het Eerste Testament zijn gaan behoren, ligt het veel meer voor de

---

¹ Alhoewel men denkt dat deze afstamming een vervalsing is. Zie https://en.wikipedia.org/wiki/Darius_the_Great.

hand dat hij op een bepaalde manier meegewerkt heeft om deze geschriften te bewaren voor het nageslacht. Onderdeel van de herbouw van de tempel was ook dat de heilige geschriften weer op hun plek zouden komen. Sterker nog: al de geschriften die tot aan Jeremia tot stand gekomen waren moesten ook weer geconsolideerd worden. Ezra en eventuele medewerkers hebben daarom een cruciale rol gespeeld in enerzijds de totstandkoming van de canon tijdens de ballingschap en de terugkeer, anderzijds in het bewaren en overdragen van de Schrift die er al was.

De minimalistische beschrijving dat hij vaardig was, is daarom volgens mij van dezelfde orde als de manier waarop Johannes zich in verholde taal beschrijft in zijn verslag van Jezus' optreden als 'de discipel die Jezus liefhad'.² Auteurs van Bijbelboeken plaatsten zichzelf niet graag op de voorgrond. We zouden eerder mogen stellen: dankzij Ezra is het Eerste Testament er (nog).

En dus begint Ezra zijn verslag met de volgende woorden (waarmee 2 Kronieken ook eindigt):

Ezra 1:1 In het **eerste jaar** nu van **Kores**, de koning van Perzië, wekte de HEERE de geest van Kores op, de koning van Perzië, opdat het woord van de HEERE, dat Hij bij monde van Jeremia gesproken had, vervuld zou worden om door zijn hele koninkrijk een boodschap te laten gaan, ook in geschrifte: ...

Oké, dit is één zin, maar het is een hele mond vol. Om het op waarde te schatten zullen we even moeten terugspoelen naar hoe het zover was gekomen. Jeremia was de profeet die samenwerkte met de zeldzaam goede koning Josia, je weet wel, degene die geheel onverwachts gedood werd bij Meggido toen hij uitreed tegen koning Necho van Egypte.³ Koning Necho maakte Juda daarop aan hem schatplichtig en stelde Jojakim, een zoon van Josia, aan als koning. Deze verviel weer in de oude slechte patronen van zijn voorgangers, diende afgoden en deed allerlei kwaad. Daarmee was de maat vol ten aanzien van de koningschappen van Juda en het definitieve faillissement ervan aangetoond. Zodoende kreeg Jeremia de volgende profetie over Juda:

Jeremia 25:1 Het woord dat tot Jeremia is gekomen over heel het volk van Juda, in **het vierde jaar van Jojakim**,⁴ de zoon van Josia, koning van Juda – dit

---

2 Zie Johannes 13:23, 19:26.

3 Zoals in 2 Koningen 22, 23 beschreven.

4 Jeremia telt de maanden van het gedeeltelijke eerste jaar mee als één jaar en spreekt daarom over het VIERDE jaar van Jojakim.

was het eerste jaar van Nebukadnezar, koning van Babel –

...

Jeremia 25:11 Dan zal heel dit land worden tot een puinhoop, tot een verschrikking. **Deze volken zullen de koning van Babel zeventig jaar dienen.**

12 Maar het zal gebeuren wanneer de **zeventig jaar** voorbij zijn, dat Ik de koning van Babel en dat volk – spreekt de HEERE – hun ongerechtigheid zal vergelden, en ook het land van de Chaldeeën en Ik zal dat maken tot eeuwige woestenijen.

Jeremia zegt dus dat de volken Babel zeventig jaar zullen dienen, gerekend vanaf het eerste jaar van Nebukadnezar. Maar je zou het met een beetje goede wil ook op kunnen vatten als: zeventig jaar nadat dit land tot een puinhoop is geworden. Dat doet Daniël tenminste straks.

En zoals Jeremia had gezegd, gebeurde het:

Daniël 1:1 In **het derde jaar van de regering van Jojakim**,⁵ de koning van Juda, kwam Nebukadnezar, de koning van Babel, naar Jeruzalem en belegerde het.

2 En de Heere gaf Jojakim, de koning van Juda, in zijn hand, en een deel van de voorwerpen van het huis van God. Hij bracht die naar het land Sinear, naar het huis van zijn god. Hij bracht de voorwerpen naar de schatkamer van zijn god.

Daniël behoorde daarmee tot de eersten die meegenomen werden naar Babel.

Daniël 1:3 Toen beval de koning aan Aspenaz, het hoofd van zijn hovelingen, dat hij enigen van de Israëlieten moest laten komen, namelijk uit het koninklijk geslacht en uit de edelen,

4 jongemannen zonder enig gebrek, knap van uiterlijk, bedreven in alle wijsheid, ervaren in wetenschap, helder van verstand en die in staat waren dienst te doen in het paleis van de koning, en dat men hen moest onderwijzen in de geschriften en de taal van de Chaldeeën.

...

6 Onder hen waren uit de Judeeërs: **Daniël**, Hananja, Misaël en Azarja.

Daniël moest aan het hof dienen en zal toen toch op zijn minst vijftien jaar geweest zijn, waarschijnlijk al ouder.

---

⁵ Daniël telt het gedeeltelijke eerste jaar niet mee en spreekt daarom over het DERDE volle jaar van Jojakim.

Zeven jaar later, na deze eerste deportatie, sterft Jojakim en volgt zijn zoon Jojachin hem op. Ja, die namen zijn lastig van elkaar te onderscheiden en het wordt zelfs nog ingewikkelder, want de Babyloniërs geven iedereen andere namen. Maar ik zal je overal netjes van op de hoogte houden, zodat je de draad niet verliest. In ieder geval duurde de regering van Jojachin, de kleinzoon van Josia, maar drie maanden en toen was de maat al weer vol.

2 Koningen 24:9 Hij (Jojachin) deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader gedaan had.

10 In die tijd trokken de dienaren van Nebukadnezar, de koning van Babel, naar Jeruzalem, en de stad werd belegerd.

...

14 Hij voerde heel Jeruzalem in ballingschap: al de vorsten, alle strijdbare helden, tienduizend gevangenen, en alle ambachtslieden en smeden. Niemand werd overgelaten behalve de arme bevolking van het land.

Wat voor vreselijks Jojachin in slechts drie maanden gedaan zou kunnen hebben wordt hier niet verteld, maar we zullen dat later nog bekijken. Hiermee kwam in ieder geval de tweede deportatie door Nebukadnezar tot stand. Hij maakt een andere zoon van Josia koning van Juda, te weten Zedekia, een oom van Jojachin.

Ook nu krijgt Jeremia een profetie naar aanleiding van deze wegvoering en hij stuurt die in een brief de ballingen achterna. Maar let op, Jojachin heeft inmiddels de nieuwe naam Jechonia gekregen:

Jeremia 29:1 Dit zijn de woorden van de brief die de profeet Jeremia uit Jeruzalem gestuurd heeft aan de rest van de oudsten van de ballingen, aan de priesters, aan de profeten en aan heel het volk dat Nebukadnezar van Jeruzalem in ballingschap had gevoerd naar Babel

2– nadat koning **Jechonia** (dat is Jojachin, kleinzoon van Josia, PS), de koninginmoeder, de hovelingen, de vorsten van Juda en Jeruzalem, de ambachtslieden en de smeden uit Jeruzalem vertrokken waren –

...

4 Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël, tegen alle ballingen die Ik uit Jeruzalem naar Babel in ballingschap heb gevoerd:

5 Bouw huizen en woon erin, leg tuinen aan en eet de vrucht ervan,

6 neem vrouwen en verwek zonen en dochters, neem vrouwen voor uw zonen en geef uw dochters aan mannen, zodat zij zonen en dochters baren. Word daar talrijk en verminder niet in aantal.

...

10 Want zo zegt de HEERE: Voorzeker, **pas wanneer zeventig jaren in Babel voorbij zijn**, zal Ik naar u omzien en over u Mijn goede woord gestand doen, door u terug te brengen naar deze plaats.

Jeremia herhaalt hier de termijn van zeventig jaar, maar de formulering is iets anders: de ballingen zullen zeventig jaar in Babel blijven en dat geldt vanaf de allereersten die daar terecht kwamen. Met andere woorden: Daniël zit daar nog wel een tijdje!

Toen kreeg oom Zedekia het in zijn bol:

2 Koningen 24:24b Zedekia kwam in opstand tegen de koning van Babel. 25:1 Het gebeurde in **het negende jaar**⁶ van zijn regering, in de tiende maand, op de tiende van de maand, dat Nebukadnezar, de koning van Babel, naar Jeruzalem kwam, hij en heel zijn leger. Zij belegerden de stad en bouwden er rondom schansen tegenaan.

2 Zo werd de stad belegerd, tot **het elfde jaar van koning Zedekia**.

3 Op de negende van de vierde maand, toen de hongersnood in de stad zo sterk geworden was dat de bevolking van het land geen brood meer had,

4 werd de stad opengebroken.

Om een lang verhaal kort te maken. Dit was de derde fase van wegvoering door Nebukadnezar en dit was het einde van de stad en de tempel van Salomo, die met de grond gelijk werden gemaakt. Dit was zeventien jaar nadat Daniël meegenomen was.⁷

Voor de volledigheid moeten we nog vermelden dat Nebukadnezar daarop een willekeurig persoon, Gedalia, van niet koninklijke bloede, aanstelde. Maar die werd samen met de Judeeërs en de Chaldeeën die bij hem waren vermoord door een zekere Ismaël, die weer wel van het koningshuis van David afstamde. En toen...

2 Koningen 25:26 Toen maakte heel het volk zich gereed, van de kleinste tot de grootste, en de bevelhebbers van het leger, en zij gingen naar Egypte, want zij waren bevreesd voor de Chaldeeën.

---

6 Jeremia (en/of een aan hem verbonden medewerker) zal 1 en 2 Koningen samengesteld hebben, dus dit zal inclusief de maanden van het intredingsjaar zijn. Voor Daniël daarom het achtste jaar.

7 Onder voorbehoud dat de intredingsjaren goed aangegeven zijn. Zie *Mysterious Numbers of the Hebrew King*, Thiele, 1994.

Met als gevolg dat er helemaal niemand meer in het land overbleef. Dus, voor de goede orde: De meeste mensen werden in drie fases meegenomen naar Babel, de rest vluchtte naar Egypte en zij lieten zodoende een leeg Juda met een verwoeste hoofdstad achter. Het doek was daarmee compleet gevallen voor Juda.

3. Daniël 6 - Darius de Meder, aka Kores/Cyrus

Daniël 6:1-4, 29

We spoelen nu zeventig jaar vooruit naar het moment waarop Kores de Pers het Babylonische Rijk aanviel. Kores was ooit begonnen als Koning van Anshan, een stad in het huidige Iran. Gaandeweg deed hij verschillende grote veroveringen, waaronder het Rijk van de Meden (het huidige Oost-Turkije en Iran), daarna het Lydische Rijk (West-Turkije) en nu dan het Babylonische Rijk (Irak, Syrië, Libanon, Israël, Jordanië).

Nabonidus Kronieken

Over de val van Babylon kunnen we onder andere lezen in de Nabonidus Kronieken. Dit zijn kleitabletten in spijkerschrift waarin de belangrijkste voorvallen aangaande koning Nabonidus opgesomd werden. Nabonidus was de laatste koning van Babel vóór Kores. Hij was nauwelijks aanwezig om leiding te geven en hij veronachtzaamde de religieuze festivals. Ook al dragen de Kronieken zijn naam, het is later geschreven tijdens de regering van Kores en wordt geacht een propagandastuk te zijn van de priesters van Marduk, de hoofdgod van Babylon. Zij hadden niet zoveel op met Nabonidus, omdat hij aanbidding van de maangod Sîn promoveerde. Zij probeerden met de aantreding van Kores weer herstel van de Marduk-cultus te krijgen.⁸

We lezen over het achttiende jaar van Nabonidus:⁹

When Cyrus did battle at Opis on the [bank of] the Tigris against the army of

---

⁸ Zie https://en.wikipedia.org/wiki/Nabonidus_Chronicle.

⁹ Als propagandastuk moeten we de Nabonidus Kronieken met een korreltje zout nemen, maar toch passen veel gebeurtenissen verrassend goed bij het verhaal van Daniël 6, daarom verbind ik ze met elkaar. Het achttiende jaar wordt niet vermeld, het zeventiende wel. Maar door de opvolgende maanden weten we dat we in het achttiende jaar zijn beland.

Akkad¹⁰, the people of Akkad retreated. He carried off the plunder (and) slaughtered the people. On the fourteenth day Sippar was captured without a battle.

Kores vocht bij Opis op de oevers van de Tigris tegen het leger van Babylon, de soldaten van Babylon trokken zich terug. Hij plunderde (de stad) en slachtte de inwoners af. Op de veertiende dag werd Sippar ingenomen zonder slag of stoot.¹¹

Het is heftige oorlog dus! Nabonidus had een zoon met de naam Belsazar, die feitelijk regeerde in zijn plaats, als tweede man, omdat Nabonidus met andere dingen bezig was.¹²

Terwijl zijn vader met het leger het onderspit delft, regeert Belsazar als volgt: hij viert een feestje, zoals in Daniël 5 beschreven staat, waarbij hij de voorwerpen uit de tempel van Jeruzalem gebruikt. Mogelijk dacht hij: laten wij eten en drinken, want morgen sterven wij. Hij krijgt dan een teken aan de wand, dat alleen Daniël kan vertalen en uitleggen. Daniël vertelt hem de godsspraak dat zijn laatste uur heeft geslagen, waarop Daniël een purperen kleed en een gouden ketting om krijgt en 'derde man van het koninkrijk' wordt gemaakt.¹³ Niet dat dat nog iets waard was onder de huidige omstandigheden, het zal vast spottend bedoeld zijn, maar goed. Die avond sterft Belsazar, want zo verhalen de Nabonidus Kronieken:

Nabonidus fled. On the sixteenth day, Ugbaru, governor of Gutium, and the army of Cyrus, without battle they entered Babylon. Afterwards, after Nabonidus retreated, he was captured in Babylon.

Nabonidus vluchtte. Op de zestiende nam Ugbaru, gouverneur van Gutium, en het leger van Cyrus Babylon in, zonder strijd. Naderhand, nadat Nabonidus zich teruggetrokken had, werd hij gevangengenomen in Babylon.¹⁴

---

10 Akkad betekent effectief Babylon.

11 <https://www.livius.org/sources/content/mesopotamian-chronicles-content/abc-7-nabonidus-chronicle/>.

12 Eeuwenlang is de enige bron voor de naam van Belsazar de Bijbel geweest, totdat in 1854 de zogeheten Nabonidus Cilinders gevonden werden, waarop zijn naam staat als zoon van Nabonidus. Zie https://en.wikipedia.org/wiki/Cylinders_of_Nabonidus.

13 De derde man, na Belsazar als tweede, is verrassend correct, aangezien Nabonidus nergens in Daniël genoemd wordt.

14 Er zijn ook andere verslagen van de verovering van Babel, waaronder die een complexere gang van zaken schilderen. Maar meerdere zeggen dat het zonder noemenswaardige tegenstand ging. Zie https://en.wikipedia.org/wiki/Fall_of_Babylon.

Als Ugbaru en zijn mannen coregent Belsazar gedood hebben, zoals Daniël 5:30 zegt, dan hebben zij ook het uit de hand gelopen feestje gezien, het teken aan de wand, de voorwerpen uit de tempel en ook Daniël, al dan niet met een purperen kleed en een gouden ketting om zijn hals. Hij zal vast ondervraagd zijn en het een en ander uit te leggen hebben gehad, maar gelukkig mag hij blijven leven.

De Nabonidus Kronieken vertellen daarop dat toch vooral de religieuze feesten in Esagil, de Marduk-tempel, door konden gaan en daarna:

On the third day of the month Arahsamna, Cyrus entered Babylon.

Op de derde dag van de maand Arahsamna (de 8e maand), kwam Kores Babylon binnen.

Ruim twee weken na de verovering van Babylon door Ugbaru komt Kores/Cyrus aanzetten.

In Daniël lezen we:

Daniël 6:1 **Darius, de Meder**, ontving het koningschap toen hij ongeveer tweeënzestig jaar oud was.

Kores was inderdaad zo'n tweeënzestig jaar oud toen hij Babylon veroverde. Hij wordt door Daniël 'Darius de Meder' genoemd! Dit kan meer als een titel opgevat worden, dan als zijn naam. Bij elke verovering kregen machthebbers er nieuwe titels bij. En titels kunnen namen worden. Denk maar eens aan Karel. Je weet toch wel wie Karel is, hoop ik? Ik bedoel Karel de Grote. Kijk, nu weet je het. Het 'de Grote' is een betiteling die vele heersers zichzelf toegeëigend hebben. Maar in het geval van Karel is het zo bij zijn naam gaan horen dat we hem niet eens meer herkennen zonder die titel erbij. En met de Perzische koningen was het al niet anders, zoals we nog veel meer gaan tegenkomen.

De naam Darius betekent 'Hij bezit'. 'Darius de Meder' betekent dan: 'Hij die het Rijk van de Meden bezit'. En zijn grootste uitbreiding tot aan Babylon toe was inderdaad Medië. 'Darius de Meder' aqa 'Hij die Medië bezit' is op die manier de betiteling/benaming voor Kores. Zelfs als Kores in het geheel niet in officiële documenten op die manier wordt genoemd, dan nog kan zo iets binnen het hof in gebruik zijn als een soort bijnaam.

Verder spreekt Daniël 9:1 over 'Darius... uit het geslacht van de Meden'. Daar is het geen titel meer, maar uitgespeld. Via zijn moeder stamt Kores af van Astyages, koning van de Meden. Bovendien zijn er aanwijzingen dat Kores eerder Agradates

heette.¹⁵ Kortom: wat namen betreft is het historisch gezien best wel chaotisch. Wij moeten eenvoudig concluderen dat 'Darius de Meder' gaat over degene die wij als Kores kennen, ook al is deze naam niet bij de historici uit de oudheid of uit archeologische vondsten bekend.¹⁶

Daniël 6:2 Het behaagde Darius over het koninkrijk honderdtwintig stadhouders aan te stellen, die over heel het koninkrijk verdeeld zouden zijn, 3 en over hen drie rijksbestuurders, van wie Daniël er een was. Aan hen moesten die stadhouders verantwoording afleggen, opdat de koning niet benadeeld werd.

In de Nabonidus Kronieken wordt dat als volgt verwoord:

The harû-vessels were filled before him. There was peace in the city while Cyrus, (his) greeting to Babylon in its entirety spoke. Gubaru, his district officer, appointed the district officers in Babylon.

De harû-schalen werden voor hem gevuld. Er was vrede in de stad toen Cyrus haar begroette en tot iedereen daar sprak. Gubaru, zijn districtsofficier, stelde de (andere, PS) districtsofficieren aan.

De harû-schalen worden in verband gebracht met het religieuze Akitu-festival, waarbij de hele stad, hogepriester en koning aanwezig waren.¹⁷ Dit festival vindt echter in het voorjaar plaats en wij zitten hier in de achtste maand, dat is oktober/november op onze kalender. Dat Kores het volk daarbij in vrede toespreekt lijkt daarom een hint te zijn dat hij met wederzijds goedvinden het koningschap ontvingen/op zich genomen heeft.

Gubaru lijkt iemand anders te zijn dan Ugbaru, omdat de naam anders wordt gespeld, maar de meningen hierover zijn verdeeld. Er zijn mensen die menen dat de verschillende spellingen door een drukfout komt in het spijkerschrift. Dat blijft handwerk per slot van rekening. Sommigen menen zelfs dat Ugbaru/Gubaru een

---

15 https://en.wikipedia.org/wiki/Cyrus_the_Great#Early_life.

16 Daniël 11:2 zegt verder dat de vierde koning na Darius de Meder Griekenland zal aanvallen. Xerxes I viel Griekenland aan en dat was de vierde koning na Kores (1: Cambyses, 2: Bardiya, 3: Darius I, 4: Xerxes I). Dus moet Darius de Meder uit het boek Daniël Kores zijn.

17 Zie <https://en.wikipedia.org/wiki/Akitu>.

vergeten koning was.¹⁸ Straks wordt namelijk zijn dood genoemd en zoiets gebeurt alleen maar van heel erg belangrijke personen. Daarom, als Daniël zegt dat er drie rijksbestuurders waren, dan waren dat Daniël, Gubaru en Ugbaru, of anders Daniël, Ugbaru/Gubaru en een niet nader genoemd persoon.¹⁹

Hoe het ook precies zit, als Daniël hier een toppositie van drie personen krijgt, dan moet er een uitzonderlijk gesprek plaatsgevonden hebben tussen Ugbaru/Gubaru, Kores en Daniël. Ik stel me zo voor, dat toen Kores Babylon binnenkwam, Ugbaru naar hem toe moet zijn gegaan en gezegd moet hebben: moet je dit horen, wat ik hier tegenkwam... Waarop het hele verhaal van het teken aan de wand, het purperen kleed, de gouden ketting, maar dan ook de krankzinnige Nebukadnezar en zelfs de verwoesting van de tempel met het in beslagname van de tempelvoorwerpen aan bod gekomen moeten zijn.

Maar Daniël zal daarbij vast OOK de conclusie getrokken hebben en tegen Kores gezegd hebben: U OH KORES... bent de uitverkoren persoon door God de Schepster van de hemel en de aarde, de God van Israël, om orde op zaken te stellen in de wereld; heel direct ten aanzien van Belsazar, maar in grotere orde over heel Babylon en ook Israël; onze profeten hebben over u gesproken! Met een beetje goede wil, moet de interesse van Kores toch wel zijn gewekt, zou je zeggen.

Daniël zou op Jeremia gewezen kunnen hebben - die tegen die tijd al zo'n veertig tot vijftig jaar dood was - en gezegd kunnen hebben: kijk dit is de brief die de profeet Jeremia naar ons gestuurd heeft, waarin hij ons vertelt dat onze nachtmerrie na zeventig jaar tot een einde komt; en zie... hier bent u dan.

Want Jeremia heeft ook dit geschreven:

Jeremia 51:8 Plotseling is Babel gevallen en stukgebroken.

En U bent de uitverkorene die dit uitgevoerd heeft...

Voor Kores moeten er vast puzzelstukjes op z'n plek zijn gevallen, zoals het gemak waarmee hij Babylon had kunnen nemen... In ieder geval slaagt Daniël voor zijn sollicitatiegesprek. Hij mag blijven.

Op zich is dat natuurlijk ook weer heel slim van Kores. Hij zal vele ambtenaren hebben behouden. Op die manier laat hij het hele rijk intact en kan het blijven functioneren. Hij hoeft geen nieuw rijk van de grond af aan op te bouwen. Hij

---

¹⁸ Zie <https://digitalcommons.andrews.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1200&context=auss>.

¹⁹ Daniël kan niet Ugbaru zijn, want dat was de generaal die Babylon innam. Daniël zal ook niet Gubaru zijn, want Daniël was nog niet in functie bij Kores om de andere officieren aan te stellen.

neemt het gewoon over en breidt het uit. Ofwel: hij spreekt het volk in vrede toe en iedereen kan gerust ademen.

We lezen in de Nabonidus Kronieken:

From the month Kislimu to the month Addaru, the gods of Akkad which Nabonidus had brought to Babylon returned to their places.

Van de maand Kislimu (de 9e) tot de maand Adaru (de 12e) werden de goden van Akkad, die Nabonidus naar Babylon had gebracht, teruggebracht naar hun plaatsen.

Je moet deze Kronieken even in zijn geheel, vanaf het begin, doorlezen om te zien dat het halen en brengen van de goden van of uit andere steden naar Babel een (meer)jaarlijks terugkerend gebeuren was ter gelegenheid van allerlei religieuze feesten. Nabonidus wordt verweten dat hij dit veronachtzaamde en bepaalde goden daarom helemaal niet aanwezig konden zijn. Vaak wordt dit terugsturen van de goden geïnterpreteerd als Kores die allerlei lokale religies ondersteunt en in stand houdt, hij al hun tempels herbouwt en in ere herstelt. Maar dit is naar mijn mening absoluut niet de indruk die de Nabonidus Kronieken geven. Sterker nog: deze goden worden allemaal teruggestuurd vlak voordat het Nieuwjaarsfestival plaatsvindt, waarbij ze toch juist aanwezig hadden moeten zijn. Het verplaatsen van deze enorme godenbeelden was ook geen kleine zaak, aangezien het maanden kostte om ze te verhuizen. Dit moest met de uiterste voorzichtigheid gebeuren en de hele entourage van het bijbehorende priesterschap moest er dag en nacht bij zijn om voor het beeld te zorgen, enzovoort. Kores stuurt al deze gezelschappen met hun goden terug naar waar ze vandaan kwamen. En dat is iets heel anders dan dat Kores de wederopbouw van allerlei lokale tempels zou financieren.

Nadat Daniël een tijdlang als districtsofficier heeft gefungeerd, lezen we dit:

Daniël 6:4 Toen overtrof deze Daniël de rijksbestuurders en de stadhouders, omdat er een uitzonderlijke geest in hem was. De koning overwoog hem over heel het koninkrijk aan te stellen.

Wow, het gaat goed Daniël!

Het is lastig te bepalen wanneer dit moment exact plaatsvond. Volgens de Nabonidus Kronieken kwam Kores in de achtste maand aan in Babel. Dat betekent dat er vijf maanden waren tot het einde van het jaar.

Het eerste hoofdstuk van Daniël eindigt als volgt:

Daniël 1:21 En Daniël bleef tot *en met* het eerste jaar van koning Kores.

Nu weten we inmiddels dat Daniël de eerste maanden van het intredingsjaar van een koning niet meerekent. Het eerste jaar van Kores, is dus het eerste VOLLE regeringsjaar.

Het woordje ‘tot’ in het Hebreeuws in dit vers moet eerder inclusief dan exclusief dat eerste jaar gezien worden. Als we het eerste jaar van Kores uit zouden sluiten, dan houden we helemaal geen tijd over voor de verschillende gebeurtenissen tussen Daniël en Kores, omdat dat dan maximaal vijf maanden zou duren. Daarom moeten we concluderen dat Daniël voor Kores bleef werken tot ergens in zijn eerste volle regeringsjaar. Dat is maximaal één jaar en vijf maanden, maar waarschijnlijk minder.

Ergens binnen deze kleine anderhalf jaar komt Kores tot de conclusie dat hij Daniël tot enige coregent aan wil stellen over zijn hele rijk. Eigenlijk net zoals Belsazar dat ook was voor zijn vader.

Zou dat al in de eerste vijf maanden van zijn aantredingsjaar hebben kunnen zijn? Het is niet voor honderd procent uit te sluiten, maar het lijkt me dat daar meer tijd voor nodig is. Bovendien kan het, als het later is, samenvallen met een bepaalde gebeurtenis in de Nabonidus Kronieken die dan precies aansluit en anders lastiger te verklaren is. Daarom parkeren we deze zaak voor nu even om er straks verderop in Kores’ eerste jaar op terug te komen.

Op het eind van Daniël 6 staat nog een samenvatting²⁰ die de verhouding tussen Daniël en Kores karakteriseert:

6:29 En het ging deze Daniël voorspoedig onder het koningschap van Darius ~~en~~ *dat is* onder het koningschap van Kores, de Pers.²¹

Het lijkt in eerste instantie alsof het hier om twee verschillende koningen gaat, Darius en Kores, maar dat hoeft toch niet per se zo te zijn. Het woordje ‘en’ is in

---

20 Ik denk dat de afsluitende opmerking van Daniël 6 de GEHELE periode dat Daniël onder Kores diende karakteriseert en niet alleen maar na de gebeurtenissen van dat hoofdstuk alsof daar nog een hele lange periode achteraan kwam. Daar is de één tot anderhalf jaar te kort voor.

21 Dit vers lijkt te suggereren dat Daniël nog voor lange tijd succesvol was onder Kores NADAT hij hem tot coregent had willen maken, terwijl Daniël in totaal slechts één tot anderhalf jaar Kores gediend heeft. Deze opmerking lijkt daarom meer een samenvatting te zijn voor het functioneren van Daniël gedurende die totale periode, dan dat het alleen maar het laatste stukje ervan zou betreffen.

het Hebreeuws één letter die vastzit aan het eropvolgende woord. Dit is meer een verbindingsteken dan een woord en het kan op verschillende manier vertaald worden, zoals bijvoorbeeld 'en', 'of', 'want', of zelfs helemaal niet. In dit geval kan je dit 'en' het beste vertalen als 'dat is'. Het 'en' wil dan namelijk zeggen dat het koningschap van Darius hetzelfde betreft als het koningschap van Kores, de Pers. Want voor zover wij weten is er geen enkele andere koning tussen Nabonidus/ Belsazar en Kores geweest. Of je moet daar bijvoorbeeld, nogal speculatief, Ugbaru in willen zien. Ik houd echter niet zo van speculatieve theorieën. De simpelste verklaring is dat we hier kunnen en moeten lezen dat Darius Kores is en dan is er verder wat dit betreft eigenlijk geen enkel probleem meer.